

**“Akademisyenler
kariyerlerinden, geçim
araçlarından, başka
bir ülkede hayata
yeniden başlayabilme
olanağından yoksun
bırakıldılar ve böylece
‘sivil ölüm’e mahkum
edildiler.”**

2016'dan bu yana, resimde görülen İstanbul Üniversitesi de dahil olmak üzere, Türk yüksek öğretim kurumlarının binlerce çalışanı tutuklandı, kovuşturuldu, işten atıldı ve yurtdışına çıkış yasağına maruz kaldı. Devlet yetkilileri, "Barış Bildirisi" imzacılarını ve terör örgütü üyesi olmakla veya propagandasını yapmakla itham ettikleri üniversite çalışanlarını hedef gösterdiler.

Fotoğraf: Rugged Studio / Shutterstock.com

PARTNER PERSPECTIVE

Kuşatma Altındaki Üniversiteler: Türkiye'nin Akademik Topluluğu Felç Geçiriyor

Dört yıllık baskı süreci ve kitlesel akademisyen ihraçlarının ardından Türkiye akademisi bugün büyük ölçüde kötürümleşmiş durumda. İhraç edilmiş binlerce akademisyen ise hala adalet bekliyor, itiraz başvurularının sonuçlanmasında uzun gecikmelere maruz kalıyor ve akademide çalışmıyor.

Free to Think okurlarının hatırlayacağı üzere, baskı süreci Ocak 2016'da Barış İçin Akademisyenler vakasıyla başlamıştı.¹ Barış İçin Akademisyenler, Türk güvenlik güçlerinin Türkiye'nin çatışma altındaki Kürt bölgelerinde yaşayan sivillere karşı işlediği ağır insan hakları ihlallerini kamuya açık şekilde kınayarak, barış görüşmelerinin yeniden başlatılması için yetkililere çağrıda bulunan (ve kamuoyunda "Barış Bildirisi" olarak bilinen) bir bildiri yayınlamışlardı. Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, hükümet yetkilileri ve yüksek öğretim yöneticileri ise ürpertici bir tepki göstermiş ve Barış Bildirisi'ni destekleyen 2200'den fazla akademisyene karşı idari ve cezai soruşturmalardan açığa almalara, işten çıkarmalardan kara liste uygulamalarına uzanan çok çeşitli misillemelerde bulunmuşlardı.²

15 Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminin ardından hükümet olağanüstü hal (OHAL) ilan etti.

Temmuz 2016'dan Temmuz 2018'e kadar iki yıl süren OHAL döneminde Türkiye'nin yüksek öğretim sistemi muazzam bir tahribat yaşadı.³ 406'sı Barış Bildirisi imzacısı olmak üzere toplam 6081 akademisyen, "terör örgütleriyle iltisaklı" oldukları yönündeki keyfi ve herhangi bir mahkeme önünde ispatlanmamış suçlamalara maruz kalarak, kanun hükmünde kararnamele (KHK) üniversiteden ihraç edildiler. Ömür boyu üniversitede çalışması ve kamu hizmetine girmesi yasaklanan, pasaportları yine KHK yoluyla iptal edilen bu akademisyenler, kariyerlerinden, geçim araçlarından, başka bir ülkede hayata yeniden başlayabilme olanağından yoksun bırakıldılar ve böylece "sivil ölüm"e mahkum edildiler.

Buna ilaveten, yine OHAL döneminde, Yükseköğretim Kanunu'nda bir dizi kritik değişiklik yapılarak üniversite rektörlerinin adaylık ve seçimlerinde yetkili olan tüm kurumsal dolayım mekanizmaları yürürlükten kaldırıldı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın üniversite yönetimlerini tek başına belirlemesine imkan sağlandı. Doğrudan Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından atanan rektörler, bugün, öğrenci muhalefetini ve eleştirel akademik araştırmaları kısıtlayan baskıcı bir rol oynuyorlar. Aşağıda ele alacağımız üzere, otosansür uygulaması akademisyenler arasında endişe verici bir düzeye ulaşmış durumda.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI | 1990 yılında kurulan TİHV, işkence mağdurlarına tedavi ve rehabilitasyon hizmeti sağlayan, Türkiye'deki insan hakları ihlallerini belgeleyen ve kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. TİHV akademisyen tasfiyeleri sonrasında Avrupa Komisyonu'nun maddi desteğiyle "Zor Koşullar Altında İnsan Hakları Aktivistleri Olarak Akademisyenlerin Desteklenmesi" amaçlı özel bir program başlatmıştır.

Scholars at Risk, Türkiye'de süregelen akademik özgürlük kısıtlamaları hakkındaki Partner Perspective katkısı için TİHV'ye teşekkürlerini sunar. TİHV hakkında daha fazla bilgi edinmek için: <https://tihv.org.tr/>.

İhraç edilen akademisyenler için bitmeyen adaletsizlik

Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu tarafından vurgulandığı gibi, yasal prosedürlere uyulmaksızın kamu çalışanlarının toplu olarak ihraç edilmesi de dahil olmak üzere, Türk hükümetinin aldığı OHAL tedbirleri “kalkışmayla ilgisi olmayan çok sayıda masum insanı ve kurumu etkileyebilecek” bir şekilde uygulandı.⁴ Üstelik, KHK’lerle ihraç edilen kamu çalışanlarının, bu konudaki itirazlarını doğrudan doğruya mahkeme önüne taşıma imkanları bulunmuyor. İlk önce ihraç kararının yeniden değerlendirilmesi için Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu’na başvurmaları gerekiyor ve ancak Komisyon tarafından reddedildikleri takdirde idari mahkemelere başvurabiliyorlar.

Komisyon, çalışmaya başladığı 2017 yılından bu yana, taraflı olduğu ve şeffaf olmadığı gerekçesiyle yoğun bir biçimde eleştirildi. İhraçlardan bizzat sorumlu olan yürütmenin atadığı bir idari organ olması, Komisyon bünyesinde bir çıkar çatışması doğuruyor. Ayrıca, işleyiş prosedürü ciddi kaygılara yol açıyor, zira ihraç edilmiş kişilerin Komisyon’a başvurmadan önce “aleyhlerindeki herhangi bir iddia ya da delili görebilme imkanları bulunmuyor.”⁵ Tüm bunlar, Komisyon’un bir oyalama mekanizması olduğu yönündeki haklı kaygıları da

beraberinde getiriyor.

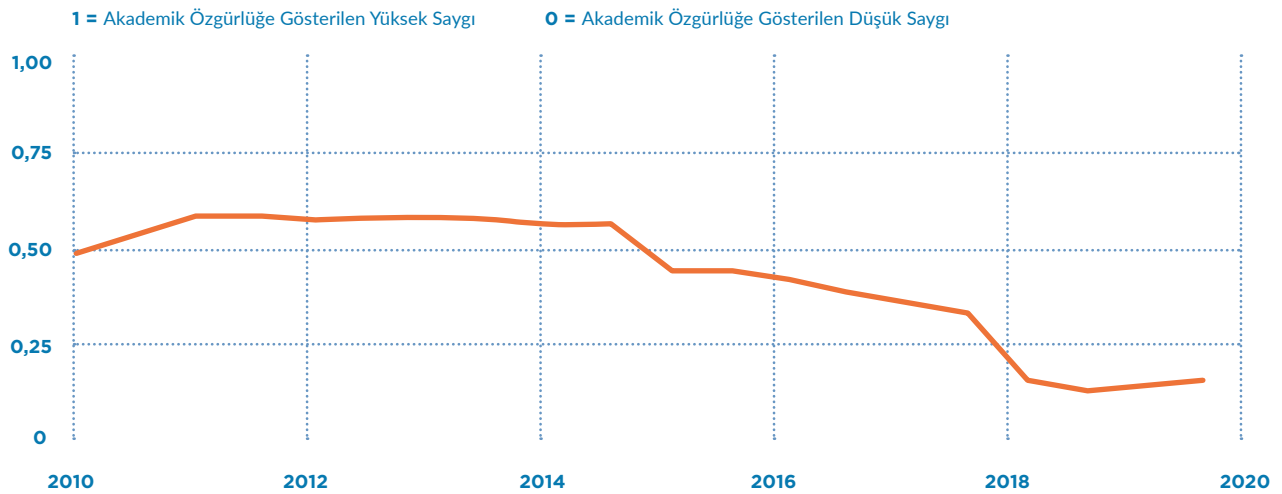
Temmuz 2020 itibarıyla Komisyon’a toplam 126.300 başvuru yapıldı ve bu başvuruların 108.200’ü Komisyon tarafından karara bağlandı. Karara bağlanan dosyalar arasında kabul oranı %11,3 ret oranı ise %88,7.⁶ Akademisyen başvurularının nasıl sonuçlandığına dair spesifik bir sayısal veri bulunmamakla birlikte, kabul oranının ne denli düşük olduğu göz önüne alınacak olursa, ihraç edilmiş akademisyenler için iyimser olmak mümkün değil.

Özellikle dikkat çekici bir nokta da ihraç edilmiş Barış İçin Akademisyenlerin durumu. Zira Barış Bildirisi’nin ifade özgürlüğünün tam koruması altında olduğuna dair Temmuz 2019 tarihli Anayasa Mahkemesi kararına rağmen, Barış İçin Akademisyenlerin yaptıkları başvurular Komisyon’un “henüz sonuçlandırılmamış” dosyaları arasında beklemeye devam ediyorlar.⁷

Yalnızca ihraç edilmiş değil “damgalanmış” olmak: Sivil ölüm koşullarında yaşam

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, 2018-2019 yıllarında ihraç edilmiş akademisyenlere ilişkin kapsamlı bir saha araştırması gerçekleştirdi.⁸ Bulgularımız, KHK’yle ihraç

AKADEMİK ÖZGÜRLÜK İNDEKSİ: TÜRKİYE

Türkiye'nin akademik özgürlüğe gösterdiği ulusal saygı düzeyi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan hükümetinin talimatıyla gerçekleşen akademisyenlere ve öğrencilere yönelik kapsamlı saldırılar sonrasında, 2014'ten bu yana ciddi bir düşüş gösterdi. Akademik Özgürlük İndeksi hakkında daha fazla bilgi için bkz. Free Universities: Putting the Academic Freedom Index Into Action, <https://www.gppi.net/2020/03/26/free-universities>.

Kuşatma Altındaki Üniversiteler: Türkiye'nin Akademik Topluluğu Felç Geçiriyor

edilmenin bir iş kaybından çok daha fazlasına tekabül ettiğini, ihraç işleminin bireyleri en temel kişisel

güvenlik hissinden yoksun bırakan ve etkinliklerini birçok şekilde engelleyerek hayat hikayelerinde derin yaralar açan bir toplumsal ve siyasal damgalama edimi olduğunu gösteriyor.

Sürekli tehdit altında hissetmek ve psikolojik olarak en kötüsüne hazırlanmak, ihraç edilmiş akademisyenler arasında son derece yaygın. Büyük çoğunluğu kendini Türkiye'de güvende hissetmiyor (%97) ve Komisyon tarafından akademik pozisyonuna iade edilse bile üniversite ortamında süregelen bir tehdide maruz kalacağına inanıyor (%93) – ki aşağıda tartıştığımız üzere, Türkiye üniversitelerinin mevcut baskı iklimi göz önüne alındığında, bu son derece haklı bir kaygı.

Kamu hizmetine girmeleri ve üniversitede çalışmalarını ömür boyu yasaklanmış olan bu akademisyenler, günlük yaşamlarında büyük zorluklarla mücadele ediyorlar. Genelde akademik uzmanlıklarıyla ilgisi olmayan ve vasıflarının altındaki her türlü işte (çoğunlukla yarı zamanlı ve parça başı işlerde) çalışıyorlar. Görüştüğümüz akademisyenlerin çoğunluğu (%60), işverenin sosyal güvenlik kayıtlarına bakarak KHK'yle ihraç edildiğini görmesi üzerine iş

başvurusunun en az bir defa olumsuz sonuçlandığını ifade ediyor. Belli ki, işverenler de ihraç edilmiş bir kişiyi işe aldıklarında baskıyla karşılaşmaktan korkuyor. Dolayısıyla gerçek ve aleni bir "damga" söz konusu.

İhraç edilmiş akademisyenler arasında ruhsal ve duygusal bozuklukların oranı, nüfus genelindeki aynı yaş gruplarında görülen oranlardan çok daha yüksek, hatta işkence mağdurlarında görülen benzer bozuklukların oranına çok yakın. Tıbbi bir kuruma başvuranların birçoğuna depresyon (%47), anksiyete bozukluğu (%31) ve travma sonrası stres bozukluğu (%21) teşhisi konmuş durumda.

Kampüslerde korku ve otosansür

Akademik tasfiyenin ürpertici etkilerini tam olarak anlamak için kampüslerin ve ihraç edilmemiş akademisyenlerin durumuna da bakmak gerekli. İhraç edilmemiş akademisyenler üniversitedeki işlerine normal bir şekilde devam edebiliyorlar mı?

Kısaca yanıtlamak gerekirse: Hayır. Taştan ve Ördek (2020) tarafından gerçekleştirilen ve OHAL'in Türkiye üniversitelerinde akademik özgürlüğe etkilerini inceleyen saha araştırması, üniversite hocaları ve lisansüstü öğrenciler arasında korku ve otosansürün son derece yaygın hale geldiğini gösteriyor.⁹

UNVANA GÖRE İHRAÇ EDİLEN AKADEMİSYEN SAYISI

Uzman	88
Okutman	194
Öğretim görevlisi	662
Profesör	820
Doçent	967
Araştırma görevlisi	1.671
Yardımcı doçent	1.679

TOPLAM 6.081

Kaynak: TİHV

ALANA GÖRE İHRAÇ EDİLEN AKADEMİSYEN SAYISI

Uygulamalı bilimler	3.067
Sosyal ve beşeri bilimler	2.493
Temel bilimler	342
Sanat ve spor	81
Belirtilmemiş	98

TOPLAM 6.081

Kaynak: TİHV

Söz konusu araştırmadaki önemli bir bulguya göre, akademisyenlerin yarısı kendilerinin de KHK'yle ihraç edilme korkusu yaşadığını dile getirmiş durumda (%49). Bu bulgu, Chicago Üniversitesi'nin eski rektörü Robert Maynard Hutchins'in McCarthy döneminde söylediği sözleri hatırlatıyor: "Asıl soru kaç profesörün görüşleri nedeniyle işten atıldığı değil, kaçının aynı şeye kendisinin de maruz kalabileceğini düşündüğü. Bütün hocalar sindirilmiş durumda."¹⁰ Aynı şey bugün Türkiye'nin akademik topluluğu için de geçerli.

Yine aynı araştırmaya göre, akademisyenlerin çoğunluğu yaptıkları yayınlarda (%54) ve katıldıkları akademik etkinliklerde (%57) uzman bilgisi ve görüşü paylaşma konusunda kendini "özgür hissetmiyor." Yaklaşık üçte biri Kürt sorunu, Ermeni soykırımı ve LGBTQ+ hakları gibi "hassas konularda" sınıfta (%34), akademik yayınlarda (%31) ve profesyonel toplantılarda (%32) otosansür uyguladığını kabul ediyor. Ve büyük çoğunluğu hükümeti ve politikalarını eleştiren sosyal medya paylaşımları yüzünden cezalandırılma endişesi yaşıyor (%84).

Konsolide göz dağı

Yukarıdaki araştırma bulgularının işaret ettiği kritik nokta şu: Türkiye'nin akademik topluluğu bugün ciddi anlamda kötürümleşmiş durumda ve bu da kaçınılmaz olarak Türkiye'de yüksek öğrenimin geleceği konusunda endişe verici. Akademisyenler arasındaki güven duygusu, keza hocalar ve öğrenciler arasındaki güven duygusu, siyasi baskı altında ciddi bir erozyona uğramış görünüyor. Yaptıkları araştırmaların ve verdikleri derslerin meslektaşları ve öğrencileri tarafından gözetim altında tutulduğu korkusu, akademisyenlerin giderek yaygınlaşan bir boyun eğme kültürüne uyum göstermelerine ve buna bağlı olarak toplumsal ve siyasal konulara eleştirel şekilde yaklaşmaktan kaçınmalarına yol açıyor. Türkiyeli akademisyenlerin maruz kaldıkları belgelenmiş insan hakları ihlalleri sayısı OHAL sonrasında gözle görünür biçimde azalsa da, bu durum bir iyileşme emaresi olmaktan ziyade korku ikliminin yerleşik hale geldiğine işaret ediyor. Zira eleştirel söylemlerden kaçındıkları ölçüde, akademisyenlerin baskıyla yüzleşme olasılıkları da azalıyor.

Rektörler bu korku iklimini takviye ediyorlar. Eleştirel söylem ve sorgulamanın rektörler eliyle baskılanması Türkiye'de son derece yaygın bir durum. OHAL başlangıcından itibaren, artık doğrudan Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından atanan (ve onun isteğiyle görevden alınabilen) rektörlerin daha sistematik ve agresif bir tutum sergilediklerini, eleştiriye karşı misillemede bulunma işini – hatta bazen skandal sayılabilecek biçimlerde – bizzat üstlendiklerini söylemek mümkün.

Tek bir çarpıcı örnek vermek gerekirse, rektörler ve üniversite senatoları, Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) Barış Bildirisi'ni ifade özgürlüğünün meşru kullanımı olarak gören Temmuz 2019 tarihli kararı üzerine AYM'yi kınayan keskin açıklamalar yapmakta beis görmediler.¹¹

Nisan 2020'de Yükseköğretim Kanunu'nda yapılan son değişiklikler de gösteriyor ki Türkiyeli yetkililer, akademisyenlerin üniversite dışındaki konuşmaları da dahil olmak üzere akademik özgürlük için gerekli en asgari koşulları bile geri getirme niyetinde değiller.¹² Aksine, söz konusu yasa değişikliği, "genel ahlak ve edep dışı tutum ve davranışlarda bulunmak" veya "terör niteliğinde eylemlerde bulunmak" gibi kasten muğlak bırakılmış ifadeler içeren disiplin maddeleri yoluyla üniversite yöneticilerine muhalifleri suçluşturmak için yeni imkanlar sunuyor. Diyebiliriz ki Türkiye üniversitelerinin bugün sahip olduğu "özerklik", üniversitelerin akademik özgürlüğe hizmet edecek şekilde kendi kendilerini yönetmeleriyle değil, üniversite yöneticilerinin eleştirel ifadeyi baskılamak için hangi araçları kullanacaklarına kendilerinin karar verebilmesiyle ilgili bir anlam taşıyor sadece.

Kısa süre önce TİHV'e bildirilen bir vaka, Türkiye'de akademik araştırma ve söylem üzerindeki resmi sansürün kapsamına ilişkin endişeleri daha da arttıracak nitelikte. Türkiyeli bir Kürt olan ve sosyoloji doktorasını Binghamton'daki New York Eyalet Üniversitesi'nde (SUNY Binghamton) tamamlayan Gullistan Yarkin'ın doktora denkliği için yaptığı başvuru, geçtiğimiz günlerde Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) tarafından reddedildi. Yurtdışında alınmış doktora derecelerine denklik verme konusunda Türkiye'nin tek yetkili kurumu olan ÜAK'ın 23 Eylül 2020 tarihli yazıyla bildirdiği karara göre, Dr. Yarkin'ın doktora tezi Kürt sorununa bir sömürgecilik örneği olarak yaklaşması ve Kürtleri sömürgeleştirilmiş bir halk olarak tasvir etmesi bakımından Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına ve özel olarak Terörle Mücadele Kanunu'na aykırı bulundu ve teze doktora denkliği verilmedi. Dr. Yarkin'ın tezinde geçen "modern Türk sömürgeciliği," "gayrimüslimlere karşı katliam, vahşet" ve "Ermeni soykırımı" gibi bazı ifadeler bu kararın gerekçesi olarak zikredildi. Kurul kararının dayandığı gerekçe, Türkiye'nin devlet kontrolündeki akademik söyleminde bu tür ifadelerin ve ilgili akademik yaklaşımların yasaklanmış olduğunu açıkça gösteriyor.

İşbirliği yoluyla savunuculuk

Öte yandan, ihraç edilmiş akademisyenler tarafından Türkiye'nin çeşitli kentlerinde kurulan "dayanışma akademileri"nin, özgür araştırma ve öğretim adına tabandan gelen alternatif bir mecra oluşturduğunu

söylemek mümkün. Sivil toplumda konumlanmış bu enerjik girişimler, düzenledikleri seminer ve atölye çalışmalarıyla çok çeşitli konuları tartışmaya açıyorlar. Ve böylelikle, ihraç edilmiş akademisyenler ile öğrenciler ve sivil toplum aktörleri arasında bir eleştirel etkileşim alanı yaratma ihtiyacına karşılık veriyorlar. Küresel akademik topluluğu, gelişim sürecindeki bu yeni girişimlerle bire bir işbirliği yapmaya davet ediyoruz.¹³

Bu minvalde, dünya genelindeki akademik kurumlar, elbette diğer eylem planlarının yanı sıra, şu olasılıkları dikkate almalı:

- Türkiye'nin dayanışma akademileriyle ortak araştırma ve öğretim programları geliştirmek;
- Türkiye'de yaşamayı sürdüren ihraç edilmiş akademisyenlere yönelik çevrimiçi öğretim olanakları sunmak;
- Sınırlı sayıda fahri üyelik tahsis ederek, ihraç edilmiş akademisyenlerin çevrimiçi bilimsel kaynaklara erişimini kolaylaştırmak;
- Türkiye'deki akademik tasfiyeden dolaysız olarak etkilenmiş lisansüstü öğrencileri desteklemek üzere akademik danışmanlık ve çevrimiçi dil derslerine ücretsiz erişim sağlamak.

Beş yıllık bir baskı sürecinin ardından, akademik özgürlük ve ifade özgürlüğü Türkiye'de bugün ciddi anlamda zarar görmüş durumda. OHAL döneminde hukuksuz bir şekilde ihraç edilmiş akademisyenler halen ve belki boş yere adalet beklerken, kampüslere korku ve otosansür hakim.

Küresel akademik topluluğu ve dünya genelindeki yüksek öğretim liderlerini, Türkiye'de akademik özgürlüğün durumuyla ilgili endişelerini tüm olası platformlarda kamusal olarak dile getirmeye, eleştirilerini Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK) açıkça bildirmeye ve Türkiye'nin yüksek öğretim kurumlarıyla işbirliği yapma koşulu olarak akademik özgürlük üzerinde tavizsiz bir şekilde ısrarcı olmaya çağırıyoruz.

1. universiteninolanustuhali.pdf.
2. Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu), "15 Temmuz 2016 Başarısız Darbe Girişimi Sonrasında Çıkarılan 667 ilâ 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnameleri Hakkında Görüş" (Aralık 2016), §§ 91-94, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)037-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)037-e).
3. Uluslararası Af Örgütü, *Dönüşü Olmayan İhraçlar? Türkiye'de Kamudan İhraç Edilenler İçin Etkin Çözüm Yok* (Ekim 2018), s.5, <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR4492102018ENGLISH.PDF>.
4. OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu resmi web sitesi: <https://ohalkomisyonu.tccb.gov.tr/> (son erişim 3 Temmuz 2020).
5. Anayasa Mahkemesi'nin "Zübeyde Füsün Üstel ve diğerleri" kararı, B. No: 2018/17635 (26 Temmuz 2019), <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2018/17635>.
6. TİHV, *Akademisyen İhraçları: Hak İhlalleri, Kayıplar ve Güçlenme Süreçleri* (Kasım 2019), https://tihvakademi.org/wp-content/uploads/2020/02/Academic_Purge_in_Turkey_Executive_Summary.pdf. Araştırmada ihraç edilmiş 244 akademisyenle yüz yüze anket yapılmış, 91 akademisyenle de yarı yapılandırılmış mülakat gerçekleştirilmiştir. Bu bölümdeki yüzdelik rakamlar, anket sonuçlarına dayanmaktadır.
7. İnan Özdemir Taştan ve Aydın Ördek, *OHAL Döneminde Türkiye'de Akademik Özgürlükler Araştırması Raporu* (2019), <https://insanhaklariokulu.org/a-report-on-academic-freedoms-in-turkey-in-the-period-of-the-state-of-emergency/#page-contentt>.
8. Akt. Jonathan R. Cole, "Academic Freedom as an Indicator of a Liberal Democracy", *Globalizations* 14/6 (2017), s. 864.
9. Mehmet Uğur, "Legal vindication does not end the problems for Turkey's Academics for Peace," *Times Higher Education* (13 Ağustos 2019), <https://www.timeshighereducation.com/opinion/legal-vindication-does-not-end-problems-turkeys-academics-peace>.
10. 7243 Sayılı Kanun (15 Nisan 2020). Söz konusu kanuna ilişkin kaygıların açık bir ifadesi için bkz. MESA'nın Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik açık mektubu (8 Haziran 2020), <https://mesana.org/advocacy/committee-on-academic-freedom/2020/06/08/recent-amendments-made-to-turkeys-higher-education-law>.
11. Dayanışma akademilerinin listesi ve iletişim bilgileri için bkz. TİHV, *İnsan Hakları İçin Akademisyenler* (Nisan 2019), <https://www.tihvakademi.org/wp-content/uploads/2019/04/BULTEN04.2019ENG.pdf>.

NOTLAR

1. Bkz. Scholars at Risk, *Free to Think* (2016), s. 9-12; (2017), s. 12-19; (2018), s. 28-34; (2019) s. 25-30, <https://www.scholarsatrisk.org/tag/free-to-think/>.
2. TİHV, *Barış İçin Akademisyenler Vakasının Kısa Tarihi* (Ocak 2019), <https://www.tihvakademi.org/wp-content/uploads/2019/03/AcademicsforPeace-ABriefHistory.pdf>.
3. TİHV, *Üniversitenin Olağanüstü Hali* (Kasım 2019), <https://tihvakademi.org/wp-content/uploads/2020/02/>